

Posudek na bakalářskou práci „**Kult kamenů ve východním Středomoří**“, předloženou Kateřinou Svobodovou, vyhotovený pro potřeby oponentního řízení k udělení titulu bakalář.

Jak již název této práce napovídá, máme co do činění se studií spíše religionistickou než archeologickou. Po této linii se vydává i vlastní text práce. Z názvu ani textu není bohužel jasné, zda autorka chápe kult kamenů jako uctívání vlastních nerostů a hornin nebo jako adoraci symbolů božstev, ať již jakýchkoliv.

Práce je pojata tak, že sleduje fenomén uctívání kamenů ve třech regionech – Egejské oblasti a Malé Asii, na Blízkém Východě a v Římě. Autorce budiž přičteno k dobru, že se v tomto případě nepokoušela sestavovat katalog adekvátních nálezů, nebylo by to dost dobře možné a práce je takto mnohem čtivější.

Vraťme se ale na počátek práce. Hned úvodní strana postrádá některé nezbytné náležitosti. Není zde zmíněno pracoviště, na kterém byla práce odevzdána a především chybí jméno vedoucího práce. Ještě závažnějším opomenutím je vynechání listu s podepsaným prohlášením o samostatném vypracování práce.

Za úvodem následuje výklad terminologie, svým pojetím vhodný spíše do studie filologické. Zarazí například pečlivé uvádění arabských slov v arabském písmu, když totéž není aplikováno u jiných zmiňovaných jazyků (str. 3). Následující kapitola „Zmínky v literárních pramenech“ je zařazena zcela zbytečně, jednotlivým zmínkám je v dalším textu věnován dostatek prostoru. To že zmínky existují je samozřejmé, není důvodu to nějak dokládat na příkladech.

Hlavní část práce je textem spíše popisným, mnohdy se autorka široce rozepisuje o místech, kde se příklady uctívání kamenů objevují. Najdeme i více než stránkové popisy lokalit s finální větou o vztyčeném kameni. Zpravidla chybí analýza problému samotného. Další „vatou“ v textu jsou sáhodlouhé seznamy božstev všech zmiňovaných oblastí, z nichž drtivá většina nemá s tématem nic společného (např. náboženství Urartu str. 17, Foiničanů str. 31-33). Totéž platí o pasážích věnovaných historii daných regionů (např. Urartu, str.16).

Z hlediska jazyka je text zářnou výjimkou – neobsahuje téměř žádné hrubky či překlipy. O to více zarazí množství neobratností a stylistických chyb od slovosledu (již první věta úvodu) až po přepisy řeckých i jiných slov (v textu nacházíme např. omphalos – str. 1 a 15, i omfalos str.15; Melqart str. 5 a 35, lépe Melkart; phratric – str.19; Paphos – str. 34; spíše řeka Jarkon než Yarkon – str. 22). Naprosto nevhodně je používána anglická terminologie, ať již v originále či v počeštěné formě (ne překladu!!): tripartitní (str.5-6 a 11), high place (str. 23 a jinde), Mt. Ebal a Mt. Gerizim (str. 24), tripillar shrine (str. 33). Na str. 51 použitý termín

substrukce označuje patrně základy, autorka jistě měla na mysli substrukturu. Nic nebrání ani překladu názvů hrobek do češtiny (str. 16). Na několika místech práce tak vzniká dojem nepovedeného překladu. O zápolení s češtinou svědčí například výraz „vyznačenost“ (str. 44, pozn. 66). Na str. 8 proniká autorka i na pole botaniky, mořská cibule je ovšem rostlina liliovitá (*Scilla maritima*), zatímco starček – *Senecio* – je hvězdicovitá bylina – letnička, nejedná se tudíž o jedno a totéž.

Hlavním problémem celé práce je ovšem téměř úplná absence citací. Nemá smysl zde všechny příklady uvádět, pro ilustraci: P. Warren (str. 7), M. Gallo (str. 8), R. Zoes (str. 9), Kanyonová a Bardtke (str. 27), Stracky (str. 40), Froehner (str. 41), Stracky a Strugnell (str. 42 a 43). Na straně 36 je v závorkách za názory postupně uvedeno hned šest badatelů aniž se dozvídáme, kde své názory publikovali. Navíc množství evidentně převzatých faktů a myšlenek nemá uvedené své autory vůbec. Někteří autoři zmiňovaní (ne citovaní) v textu nemají ani v seznamu literatury uvedenu žádnou práci. V poznámkách se také objevuje obrat „pozn. autorky“, přičemž není jasné vůči čemu či komu se tento výraz vymezuje.

Právem se lze také ptát, k čemu slouží neúplný seznam literatury, zvláště není-li propojen s textem. Není jasné, proč jsou jednotlivé položky očíslovány. Internetové odkazy na muzea také nepatří do seznamu literatury, není ani jasné k čemu se vztahují. Podivně je pojata i obrazová příloha. Řada obrázků nemá vazbu k textu, mnoho je bez titulku, neexistuje seznam vyobrazení atd.

Tento výčet nedostatků je tak rozsáhlý, že zabývat se vlastním obsahem práce je již skoro zbytečné. Nicméně je třeba podotknout, že se autorka zorientovala v poměrně rozsáhlé literatuře. V jejím pojetí mi ovšem chybí dílčí analýza problémů a především syntéza a adekvátní vyvozené závěry. Je to jistě dáno i rozsáhlým geografickým a časovým rámcem, s nímž by měl jistě dost práce i renomovaný badatel. Pojednávány jsou pohromadě přírodní kameny, mnohdy meteorického původu, oltáře, opracované i reliéfně zdobené kameny, sloupy a jiné stavební prvky, hromady kamení atd. U mnohých příkladů je jasné, že kámen byl jako materiál zvolen nikoli pro nějaké své božské vlastnosti, nýbrž prostě proto, že hodně vydrží.

Obsah předcházejících odstavců mi nedává jinou možnost, než navrhnout předkládanou bakalářskou práci k přepracování.

Praha 10.9.2007

Ladislav Stančo, Ph.D.